

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการ ที่มา และความสำคัญ

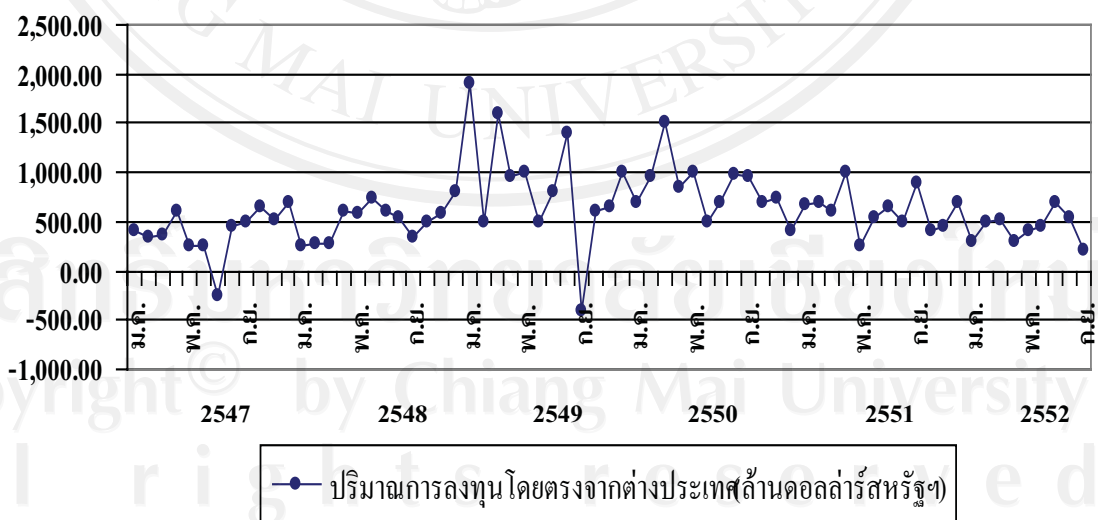
การที่ประเทศไทยจะพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศให้ประชาชนมีรายได้ มีการอยู่ดีกินดี คงหนีไม่พ้นที่ประเทศไทยจะต้องมีการติดต่อกับต่างประเทศเพื่อทำธุรกรรมทางเศรษฐกิจในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการค้าหรือการลงทุนเพราะตลาดต่างประเทศถือเป็นแหล่งเงินที่สำคัญที่จะนำรายได้เข้าสู่ประเทศ ดังนั้นประเทศไทยจึงจำเป็นต้องทำธุรกรรมทางเศรษฐกิจเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศให้มีการเจริญเติบโต ซึ่งการทำธุรกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญด้านหนึ่งคือการค้าระหว่างประเทศซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศกำลังพัฒนาโดยเฉพาะในเรื่องการส่งออกซึ่งจะทำให้เศรษฐกิจมีการขยายตัวมีอุปสงค์ภายในประเทศมากขึ้นทำให้มีการผลิตสินค้าเพื่อส่งออกไปขายต่างประเทศมากขึ้น และก่อให้เกิดการจ้างงาน ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพกล่าวคือ มีการใช้ทรัพยากรภายในประเทศเพื่อผลิตสินค้าที่ตนถนัด และสามารถส่งออกไปขายยังต่างประเทศได้โดยลดปริมาณสินค้าที่ตนเองไม่ถนัดลง ทำให้มีการใช้ทรัพยากรภายในประเทศอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้ตลาดภายในประเทศมีการขยายตัวเนื่องจากมีการผลิตภายในประเทศมากขึ้นเพราะมีการค้าขายระหว่างตลาด 2 ตลาดคือ ตลาดภายในประเทศและตลาดต่างประเทศซึ่งเป็นผลดีต่อประชาชนภายในประเทศในเรื่องการก่อให้เกิดการจ้างงานและก่อให้เกิดรายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้น และยังทำให้มีการพัฒนาทางด้านความรู้ ทักษะการทำงาน และเทคโนโลยี เพราะมีการปรับปรุงพัฒนาการผลิตสินค้าภายในประเทศ ทำให้ต้องมีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ในการทำงาน ซึ่งก่อให้เกิดประชาชนมีความรู้ความสามารถที่จะเรียนรู้ และพัฒนาในการใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ เพื่อให้สินค้ามีคุณภาพสามารถส่งออกไปขายแข่งขันกับต่างประเทศได้ อีกทั้งการค้าระหว่างประเทศทำให้มีการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศจากประเทศที่พัฒนาแล้วไปยังประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะในเรื่องของการลงทุนระหว่างประเทศกล่าวคือ สถานประกอบการต้องพิจารณาเลือกแหล่งที่ตั้งของสถานประกอบการให้ใกล้ขีดตลาดส่งออกเพื่อลดต้นทุนในการผลิต

การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศในสภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน โดยเฉพาะสำหรับประเทศกำลังพัฒนาและประเทศกลุ่มตลาดเกิดใหม่ (Emerging-market

economies) จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment = FDI) ช่วยผลักดันกิจกรรมต่าง ๆ ในระบบเศรษฐกิจให้ดำเนินไปอย่างราบรื่น แม้ในขณะที่ภาวะเศรษฐกิจถดถอยและกำลังตกต่ำ FDI กลายเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้เศรษฐกิจกลับฟื้นคืนสู่การเจริญเติบโตอีกครั้ง โดยเชื่อว่า FDI จะทำให้มีเงินทุนไหลเข้าประเทศเพิ่มขึ้น เป็นการเพิ่มสภาพคล่องให้แก่ตลาดเงินภายในประเทศและกิจการที่ประสบปัญหาทางการเงิน การขยายกิจการหรือการลงทุนใหม่ ๆ ทำให้มีการจ้างงานเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ การลงทุนจากต่างชาติจะก่อให้เกิดการถ่ายโอนเทคโนโลยีความรู้ทางการบริหารจัดการและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีมาตรฐานเป็นสินค้าคุณภาพที่สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในภาวะเศรษฐกิจปกติ ปริมาณกระแสเงินทุนเข้าจากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสามารถบ่งบอกถึงภาวะเศรษฐกิจของประเทศในขณะนั้นได้ กล่าวคือเมื่อเศรษฐกิจของประเทศมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น มีปัจจัยบวกต่าง ๆ คอยผลักดันให้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นไปด้วยดี นักลงทุนต่างชาติมีความมั่นใจในการลงทุน ทำให้มีกระแสเงินทุนไหลเข้ามา ในทางตรงกันข้ามหากภาวะเศรษฐกิจเริ่มชะลอตัว และมีแนวโน้มตกต่ำในอนาคต การลงทุนจากต่างประเทศก็จะลดลง

รูปที่ 1.1 แสดงมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2547 – 2552

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

พิจารณารูปที่ 1.1 การลงทุนโดยตรงสุทธิจากต่างประเทศในปี 2547 มีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้นโดยมีมูลค่าประมาณ 3,900 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 95 จากปี 2546 การลงทุนโดยตรงไหลเข้า (FDI Inflows) อาจมีมูลค่าถึงระดับ 8,900 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งเป็นระดับสูงที่สุดเท่าที่เคยมีมา ขณะที่การลงทุนไหลออกคาดว่าจะลดลงโดยมีมูลค่าประมาณ 5,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ตัวแปรที่จะมีผลต่อทิศทางของการลงทุนโดยตรงในช่วงปีนี้ประกอบด้วย

1. ความต่อเนื่องของทิศทางการฟื้นตัวของเศรษฐกิจประเทศผู้ลงทุนหลักอันได้แก่ ญี่ปุ่น สหรัฐ ยุโรป และเอเชียตะวันออก

2. ความต่อเนื่องของการเติบโตของเศรษฐกิจไทย ซึ่งการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก คาดว่าจะไม่ส่งผลกระทบต่อภาพรวมการลงทุนในไทย เนื่องจากผลต่อเศรษฐกิจโดยรวมมีไม่มากนัก ผลกระทบระยะสั้นอาจมีบ้างต่อการขยายการลงทุนในอุตสาหกรรมแปรรูปไก่ และ อุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่อง เช่น อาหารสัตว์

3. กลยุทธ์การส่งเสริมการลงทุนเชิงรุกน่าจะมีผลดึงดูดการลงทุนให้เข้ามาเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมาย เช่น การที่รัฐบาลและบีโอไอจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ไปยังต่างประเทศ การปรับปรุงการให้สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุนเพิ่มเติม โดยมีเงื่อนไขที่ผูกโยงเข้ากับการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาเทคโนโลยีและทรัพยากรมนุษย์

4. สำหรับทิศทางค่าเงินบาท ถ้าเคลื่อนไหวสอดคล้องกับสกุลเงินภูมิภาคคงไม่มีผลกระทบมากนักต่อการตัดสินใจของบริษัทข้ามชาติในการเลือกประเทศเป้าหมายการลงทุน เนื่องจากการลงทุนโดยตรงเป็นการมองโอกาสทางธุรกิจในระยะยาว และขึ้นอยู่กับปัจจัยเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจเป็นหลัก

การลงทุนโดยตรงสุทธิจากต่างประเทศที่เข้ามาในปี 2548 อาจกล่าวได้ว่าเป็นระดับที่ค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับระดับโดยเฉลี่ยในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจที่มีมูลค่าประมาณ 1,900 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี (ค่าเฉลี่ยระหว่างปี 2535-2539) แม้จะต่ำกว่าระดับโดยเฉลี่ยในช่วง 5 ปีหลังวิกฤตเศรษฐกิจ ที่มีมูลค่าประมาณ 3,800 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี (ค่าเฉลี่ยระหว่างปี 2540-2544) แต่ในเวลานั้นเป็นช่วงที่มีเงินทุนจากต่างชาติไหลเข้ามาถือครองหุ้นในภาคธุรกิจต่างๆของไทยเป็นจำนวนมาก สืบเนื่องจากการปรับโครงสร้างธุรกิจ และการแก้ไขปัญหาหนี้เสียของธุรกิจภาคเอกชน อันเป็นผลจากเหตุการณ์วิกฤติเศรษฐกิจ ทั้งนี้ การลงทุนโดยตรงสุทธิที่เพิ่มขึ้นมากในปี 2548 ส่วนหนึ่งคือประมาณร้อยละ 38 เป็นการลงทุนที่เข้ามาในภาคอุตสาหกรรม ขณะที่เงินลงทุนส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 62 เป็นการลงทุนในธุรกิจนอกภาคอุตสาหกรรม

ขณะเดียวกัน หากพิจารณาจากด้านมูลค่าเงินลงทุนโดยตรงไหลเข้า (FDI Inflow) พบว่าในปี 2548 มีเงินลงทุนโดยตรงไหลเข้าประเทศไทยเป็นมูลค่าสูงสุดเป็นประวัติการณ์ที่ 9,195 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 21.3 เทียบกับที่มีมูลค่า 7,583 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2547 แต่การที่มูลค่าเงินลงทุนสุทธิลงมามีระดับ 2,696 ล้านดอลลาร์สหรัฐนั้น เป็นผลจากการที่มีเงินลงทุนโดยตรงไหลออก (FDI Outflow) มูลค่า 6,499 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ลดลงร้อยละ 3.7 จากมูลค่า 6,748 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2547) ซึ่งในจำนวนเงินลงทุนที่ไหลออกในช่วงที่ผ่านมา ส่วนใหญ่เป็นการชำระคืนหนี้ที่ได้กู้ยืมมาจากบริษัทแม่หรือบริษัทในเครือ

ภาวะการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยในปี 2549 เพิ่มขึ้นอย่างมาก โดยในช่วง 7 เดือนแรก การลงทุนโดยตรงสุทธิจากต่างประเทศ (Net Flows of FDI) มีมูลค่าสูงถึง 4,424 ล้านดอลลาร์ฯ เพิ่มขึ้น ร้อยละ 151 เทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2548 ที่มีมูลค่า 1,763 ล้านดอลลาร์ฯ และสูงกว่าปี 2548 ทั้งปี ที่มีการลงทุนสุทธิมูลค่า 3,098 ล้านดอลลาร์ฯ (เพิ่มขึ้นร้อยละ 281 จากมูลค่าเพียง 814 ล้านดอลลาร์ฯ ในปี 2547 ซึ่งเป็นระดับต่ำที่สุดในรอบ 17 ปี) การลงทุนที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างมากตั้งแต่ปี 2548 ต่อเนื่องมาถึงปีนี้ มีสาเหตุสำคัญเนื่องจากกระแสการเข้าซื้อกิจการ (Acquisition) ของนักลงทุนต่างชาติ ที่เข้ามาถือหุ้นในธุรกิจขนาดใหญ่ของไทย เช่น กิจการโทรคมนาคม และอุตสาหกรรมเหล็ก เป็นต้น แม้ว่าปัจจัยความไม่แน่นอนทางการเมืองได้ส่งผลให้การลงทุนเพื่อขยายกำลังผลิตใหม่ในภาคอุตสาหกรรมมีทิศทางที่ชะลอลงก็ตาม

เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิในปี 2549 (มกราคม-พฤศจิกายน) มีมูลค่ารวม 332,328.61 ล้านบาท เพิ่มขึ้น ร้อยละ 11 จากมูลค่าเงินลงทุนในปี 2548 (เต็มปี) ซึ่ง ร้อยละ 49 ของมูลค่าเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิ เป็นเงินลงทุนจากสหราชอาณาจักร คิดเป็นมูลค่า 162,938.92 ล้านบาท รองลงมาได้แก่ เงินลงทุนจากญี่ปุ่น มูลค่า 107,681.60 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 32, เงินลงทุนจากสหรัฐอเมริกา มูลค่า 39,702.56 (ร้อยละ 12), เงินลงทุนจากเยอรมนีมูลค่า 12,665.41 ล้านบาท (ร้อยละ 4), และเงินลงทุนจากฮ่องกง มูลค่า 11,329.03 ล้านบาท (ร้อยละ 3) ตามลำดับ

เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิในไทยในปี 2550 มีมูลค่ารวม 580,593.10 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 26.72 จากมูลค่า 382,891.58 ล้านบาท ในปี 2549

เมื่อพิจารณาแหล่งที่มาของเงินทุนจะเห็นได้ว่า แหล่งที่มาของเงินลงทุนโดยตรงสุทธิสูงสุดยังคงเป็น ญี่ปุ่น คิดเป็นมูลค่า 92,488.05 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 32.96 ของมูลค่าเงินลงทุนโดยตรงสุทธิทั้งหมด รองลงมาได้แก่ สิงคโปร์ มูลค่า 34,758.97 ล้านบาท, เนเธอร์แลนด์ มูลค่า 34,199.44 ล้านบาท, สหรัฐอเมริกา มูลค่า 31,024.97 ล้านบาท, และเขตเศรษฐกิจฮ่องกง มูลค่า 25,603.77 ล้านบาท ตามลำดับ

จากการเปรียบเทียบกับสถิติในปี 2549 จะเห็นได้ว่า มูลค่าเงินลงทุนโดยตรงสุทธิจากอาเซียนลดลงถึงร้อยละ 72 เนื่องจากมูลค่าเงินลงทุนสุทธิของ 7 ประเทศสมาชิกอาเซียนลดลง มีเพียงฟิลิปปินส์ และกัมพูชาเท่านั้นที่ขยับตัวในทิศทางบวก ในขณะที่มูลค่าเงินลงทุนโดยตรงสุทธิจากสหภาพยุโรปในไทยขยายตัวถึงร้อยละ 70

เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิในไทยในปี 2551 มีมูลค่ารวม 330,002.17 ล้านบาท ลดลงจากปี 2550 เพียงร้อยละ 6.49 จากสถิติจะเห็นได้ว่า เงินลงทุนโดยตรงสุทธิจากสิงคโปร์มีมูลค่าใกล้เคียงกับปี 2550 เพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 0.54 เท่านั้น แต่เงินลงทุนโดยตรงสุทธิจากญี่ปุ่นลดลงร้อยละ 21.20 จากปี 2550 จึงส่งผลให้มูลค่าเงินลงทุนจากสิงคโปร์สูงเป็นอันดับหนึ่ง เงินลงทุนสหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้นเกือบ 15,000 ล้านบาท ส่งผลให้ขยับขึ้นมาเป็นอันดับที่ 3 สำหรับกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออก มีเพียงเกาหลีใต้ ที่มูลค่าสุทธิเพิ่มขึ้นถึงกว่าร้อยละ 80 ในขณะที่ฮ่องกง ไต้หวัน และจีน ลดลงร้อยละ 1.63, 3.55, และ 10.19 ตามลำดับ เงินลงทุนสุทธิจากสหภาพยุโรป ลดลงร้อยละ 31.23 โดยเฉพาะจากเนเธอร์แลนด์ เยอรมนี และสเปน ในขณะที่เงินลงทุนสุทธิจากอาเซียน 9 ประเทศขยายตัวร้อยละ 2.06 ซึ่งมีเพียงกัมพูชากับเวียดนามเท่านั้นที่มูลค่าปรับตัวในทิศทางลบ

เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิในไทยในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2552 มีมูลค่ารวมทั้งสิ้น 139,667.29 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 14.56 จากในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2551 เมื่อพิจารณาแหล่งที่มาของเงินทุนจะเห็นได้ว่า แหล่งที่มาของเงินลงทุนโดยตรงสุทธิสูงสุด 3 อันดับแรกยังคงได้แก่ ญี่ปุ่น (44,814.16 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 32 ของมูลค่าเงินลงทุนโดยตรงสุทธิจากต่างประเทศทั้งหมด), สิงคโปร์ (มูลค่า 21,656.95 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 15.51) และสหรัฐอเมริกา (มูลค่า 9,672.67 ล้านบาท หรือร้อยละ 7 โดยประมาณ) รองลงมาได้แก่ เนเธอร์แลนด์ ซึ่งมูลค่าเงินลงทุนโดยตรงสุทธิในไทยขยายตัวจาก 259.78 ล้านบาทในปี 2551 เป็น 7,239.15 ล้านบาท (ขยายตัวถึงกว่า 27 เท่าตัว) และฮ่องกง ซึ่งขยายตัวอย่างมากเช่นกัน จากมูลค่าคิดลบ 3,795.86 ล้านบาทเป็นมูลค่า 6,000.81 ล้านบาท (ขยายตัวกว่า 3 เท่าตัว) ตามลำดับ

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิในช่วงไตรมาสที่ 3 ของปี 2552 จากข้อมูลเบื้องต้นของธนาคารแห่งประเทศไทย การลงทุนสุทธิในเดือนกรกฎาคมและสิงหาคมซึ่งมีมูลค่ารวม 35,619.15 ล้านบาท โดยมีมูลค่าการลงทุนลดลงร้อยละ 7.29 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน โดยในเดือนกรกฎาคมมีมูลค่าการลงทุนสุทธิ 16,682.93 ล้านบาท และเดือนสิงหาคมมีมูลค่า 18,936.22 ล้านบาท เมื่อพิจารณาตลอดทั้ง 8 เดือนในปี 2552 พบว่าในเดือนสิงหาคมมีมูลค่าการลงทุนสูงที่สุดซึ่งใกล้ระดับ 20,000 ล้านบาทในช่วง 2 เดือนแรกของไตรมาสที่ 3 ของปี 2552

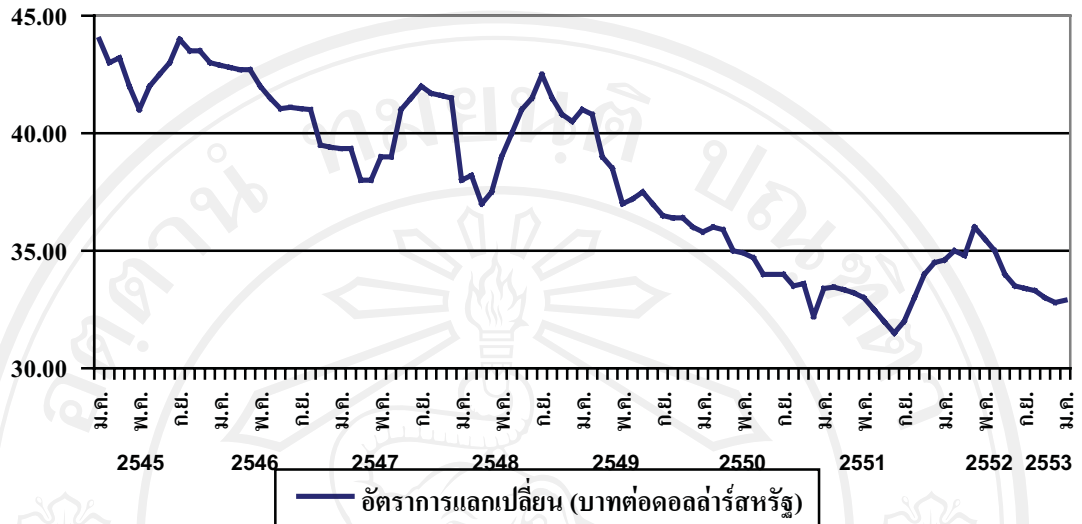
สำหรับการลงทุนที่ได้รับอนุมัติการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) พบว่า ในช่วงไตรมาสที่ 3 ของปี 2552 การลงทุนที่ได้รับอนุมัติการส่งเสริมการลงทุนจาก BOI มีจำนวนทั้งสิ้น 264 โครงการ ซึ่งเพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 9.09 โดยมีเงินลงทุน 79,600 ล้านบาทลดลงร้อยละ 3.75 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน โดยโครงการลงทุนประกอบด้วยโครงการที่ลงทุนจากต่างประเทศ ร้อยละ 100 จำนวน 80 โครงการ คิดเป็นเงินลงทุน 36,900 ล้านบาท เป็นโครงการร่วมทุนระหว่างไทยและต่างประเทศ 90 โครงการ เป็นเงินลงทุน 67,000 ล้านบาท

สำหรับแหล่งลงทุนในช่วงไตรมาสที่ 3 ของปี 2552 พบว่านักลงทุนจากประเทศสหรัฐอเมริกามีมูลค่าการลงทุนมากที่สุดโดยได้รับการส่งเสริมการลงทุนทั้งสิ้น 10 โครงการ คิดเป็นมูลค่าการลงทุน 21,483 ล้านบาท รองลงมาคือ ประเทศญี่ปุ่นจำนวน 56 โครงการ มีเงินลงทุน 10,366 ล้านบาท ประเทศเกาหลีใต้จำนวน 9 โครงการ เป็นเงินลงทุน 4,559 ล้านบาท และประเทศอินเดีย 7 โครงการเป็นเงินลงทุน 3,001 ล้านบาท

โดยรวมเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิจากแหล่งลงทุนส่วนใหญ่ลดลงจากปี 2551 ในระดับที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจภายในแต่ละประเทศ เช่น ญี่ปุ่น ลดลงเล็กน้อยเพียงร้อยละ 7.45 ในขณะที่สหรัฐอเมริกาลดลงถึงร้อยละ 67.82 เป็นต้น ซึ่งเป็นผลจากการชะลอตัวของการลงทุนประกอบกับการโอนเงินกลับไปยังบริษัทแม่ในช่วงวิกฤติ เศรษฐกิจ อย่างไรก็ดี แหล่งเงินทุนที่มีมูลค่าเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิเพิ่มขึ้น ได้แก่ เบลเยียม เยอรมนี สวีเดน บรูไน กัมพูชา เวียดนาม และจีน เป็นต้น

ปัจจัยหนึ่งซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ นอกจากความเสี่ยงเรื่องผลตอบแทนจากสินทรัพย์ที่จะลงทุนว่าจะได้ตามที่คาดหวังหรือไม่แล้ว ยังมีความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน (Exchange Rates Risk) เพราะความผันผวนของค่าเงินจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่าของหลักทรัพย์ที่ลงทุนและมูลค่าทรัพย์สินสุทธิ หรืออาจกล่าวง่าย ๆ ว่าถ้าอัตราแลกเปลี่ยนของเงินบาทสูงขึ้น (เงินบาทอ่อนค่าลง) นักลงทุนก็จะได้รับผลตอบแทนในรูปเงินบาทสูงขึ้น หรือถ้าอัตราแลกเปลี่ยนของเงินบาทลดลง (เงินบาทแข็งค่าขึ้น) นักลงทุนจะได้รับผลตอบแทนในรูปเงินบาทลดลงจนอาจจะทำให้ขาดทุนจากการไปลงทุนในต่างประเทศก็เป็นได้ ยิ่งปัจจุบันนี้เศรษฐกิจโลกมีความผันผวนสูง ก็ยิ่งส่งผลกระทบต่อตลาดการแลกเปลี่ยนเงิน (Foreign Exchange Market) มาก สำหรับประเทศไทยเองก็ได้รับผลกระทบนี้ ดังจะเห็นว่าค่าเงินบาทไทยได้แข็งค่าขึ้นอย่างต่อเนื่องเมื่อเทียบกับดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งภาวะดังกล่าวเป็นสิ่งที่นักลงทุนให้ความสนใจเป็นอย่างมากและทำให้ยังไม่กล้าตัดสินใจลงทุนใดๆมากนัก

รูปที่ 1.2 แสดงอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2552

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนจึงเป็นการเพิ่มความเสี่ยงต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ซึ่งถ้าอัตราแลกเปลี่ยนมีความผันผวนมากก็น่าจะส่งผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงในทางกลับกันถ้าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเกิดความผันผวนก็น่าจะส่งผลกระทบต่ออัตราแลกเปลี่ยนซึ่งปัจจัยที่ทำให้นักลงทุนเข้ามาลงทุนในประเทศมีความผันผวนตามไปด้วยเช่นกัน จากประเด็นดังกล่าวจึงมีความน่าสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและอัตราแลกเปลี่ยน เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงและเป็นประโยชน์ต่อการลงทุนระหว่างประเทศของประเทศไทย รวมไปถึงเพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ทำธุรกรรมเกี่ยวกับอัตราแลกเปลี่ยน และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราแลกเปลี่ยน(บาทต่อเยน, บาทต่อดอลลาร์สิงคโปร์ และบาทต่อดอลลาร์ฮ่องกง) และการลงทุนโดยตรงของประเทศญี่ปุ่น สิงคโปร์ ฮ่องกงในประเทศไทย โดยใช้เทคนิคทางเศรษฐมิติด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square Method)

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

เป็นแนวทางและประโยชน์แก่ผู้กำหนดนโยบายทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อนำไปใช้ในการพิจารณาเพื่อปรับปรุงนโยบายเกี่ยวกับอัตราแลกเปลี่ยนที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย และเป็นประโยชน์กับผู้ที่ทำธุรกรรมการเงินเกี่ยวกับความเสี่ยงของการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยน และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

1.4 ขอบเขตการศึกษา

ข้อมูลที่น่ามาศึกษาในครั้งนี้เป็นข้อมูลทุติยภูมิชนิดอนุกรมเวลา (Time series data) ได้แก่ ข้อมูลอัตราแลกเปลี่ยน (บาทต่อเยน, บาทต่อดอลลาร์สิงคโปร์ และบาทต่อดอลลาร์ฮ่องกง) และการลงทุนโดยตรงของประเทศญี่ปุ่น ฮ่องกง และสิงคโปร์ในประเทศไทย ในการศึกษาครั้งนี้จะใช้ข้อมูลรายเดือนตั้งแต่เดือนมกราคม 2547 ถึงเดือนมีนาคม 2553 รวมทั้งหมด 75 ข้อมูล ซึ่งได้รวบรวมข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย (www.bot.or.th) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ รวมถึงข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้อง

1.5 นิยามศัพท์

อัตราแลกเปลี่ยน (Exchange rates) คือ ราคาต่อหน่วยของเงินตราต่างประเทศที่คิดเป็นเงินตราภายในประเทศ การค้าระหว่างประเทศจะเกี่ยวข้องกับการใช้เงินตราต่างประเทศต่างๆ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศกำหนดโดยตลาดแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศจึงจะมีค่าของเงินสกุลที่แตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น 35 บาท เท่ากับ 1 ดอลลาร์สหรัฐ ดังนั้นอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อดอลลาร์จะเท่ากับ 35 : 1

การลงทุนโดยตรง (Direct Investment) คือ การประกอบธุรกิจโดยการลงทุนด้วยทรัพย์สินของผู้ลงทุนในธุรกิจนั้น ๆ ซึ่งบางประเทศมีกฎหมายบังคับไม่ให้ชาวต่างชาติถือหุ้นเกินกว่าร้อยละ 50 ของเงินลงทุนทั้งหมด

การลงทุนระหว่างประเทศ คือ การที่ผู้ประกอบการของประเทศหนึ่งนำเงินทุน สินทรัพย์ และเทคโนโลยีไป ลงทุนในอีกประเทศหนึ่งโดยที่ผู้ถือหุ้นสามารถเข้าไปควบคุมการดำเนินกิจการได้ด้วยการเข้าไปถือหุ้นสัดส่วนจำนวนหนึ่ง ซึ่งสัดส่วนการถือหุ้นที่ทำให้สามารถเข้าไปควบคุมกิจการได้จะแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ โดยทั่วไปแล้วการถือหุ้นสามัญหรือหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงประมาณ สิบถึงยี่สิบห้าเปอร์เซ็นต์จะมีสิทธิเข้าบังคับควบคุมธุรกิจระหว่างประเทศได้